

I Yksilö, yhteiskunta ja tieto

3 Media vallan välineenä

s. 29

1. Sanotaan, että vapaa media on demokratian elinehto. Perustele väite.

RATKAISU:

- Demokratiassa valta kuuluu kansalle. Jotta kansa voisi tietää, mitä maassa tapahtuu ja tehdä siltä pohjalta päätöksiä, tarvitaan sananvapautta.
- Kun sananvapaus on, media voi vapaasti levittää tietoa.
- Lähdesuoja antaa toimittajille mahdollisuuden julkaista arkaluonteisiakin tietoja, kun niistä uskalletaan kertoa toimittajille ilman pelkoa rangaistuksesta.
- Jos sananvapautta ei ole, vallitsee sensuuri ja tietojen pääsyä julkisuuteen rajataan. Tällöin kansalaisia on helppo aivopestä propagandalla.
- Propagandalla voidaan luoda vääristelty kuva yhteiskunnan tilasta ja pönkittää vallanpitäjien asemaa.

2. Millaista valtaa medialla on? Miten se käyttää valtaansa?

RATKAISU:

- Medialla on
- valtaa arvostella vallanpitäjien toimia, päästää kriittisiä näkökulmia julkisuuteen = media on vallan vahtikoira
 - valtaa valita, kuka saa äänensä kuuluviin ja kuinka voimakkaasti • valta vaikuttaa julkisen keskustelun asialistaan eli agendaan
 - valtaa vaikuttaa siihen, millainen kuva kansalle yhteiskunnasta muodostuu
 - valta vaieta asioista.
 - Mediassa esiin nostetut asiat vaikuttavat politiikkojen päätöksiin.

- Internet on heikentänyt median portinvartijan roolia: yleisön ja viestijän rooli hämärtyy.

3. Mitä etuja tai haittoja internet on tuonut tullessaan poliittiseen vaikuttamiseen?

RATKAISU:

Hyötyjä:

- Poliitiikkaa tehdään nykyään paljon internetissä: internet-politiikan esiinmarssi.
- Vaalimainonta internetissä on halpaa ja helppoa ja sillä tavoitetaan uusia nuoria äänestäjiä paremmin.
- Kansalaisjournalismi on helpottunut: kuka tahansa voi julkaista ajatuksiaan, pitää blogeja, laittaa videoita Youtubeen ja osallistua nettikeskusteluihin.
- Oma mielipide on mahdollista saada suuren lukijajoukon näkyviin ilman toimittajaa valikoimassa välissä.
- Päättäjille vaikeiden tietojen leviämisen estäminen on entistä vaikeampaa.
- Internet toimii uuden sukupolven poliittisten vaikuttajien imagonrakennuksen tukena.
- Vaikuttamiseen tarvittavaa tietoa on nopeammin ja yhtä useamman saavutettavissa, tietoa on tarjolla netistä entistä enemmän ja se on helpommin saavutettavissa.
- Tiedämme poliitikoista enemmän.

Haittoja:

- Tiedon suuri määrä edellyttää tietämystä, jotta pystyy valikoimaan suuresta massasta luotettavan tiedon (lähdekritiikki ja tiedonhakutaidot).
- Poliitikolle hankalat lipsahdukset jäävät internettiin pyörimään eikä niitä saa sieltä pois.
- Nimettömänä kirjoittelu helpottaa viharyhmien syntyä ja masinoitujen hyökkäysten aikaansaamista poliitikkoja vastaan.

- Suoranainen uhkailu ja kunnianloukkaukset.
- Joillakin poliitikoilla on vaikeuksia pitää kiinni oikeudesta yksityisyyteen.

4. Mitä internetissä sananvapauden kannalta a) saa tehdä b) ei saa tehdä?

RATKAISU:

- Vastauksessa voi keskustella arvoista, normeista ja lainsäädännöstä.
- Netiketti antaa pelisääntöjä (löytyy netistä).
- Vastuu julkaista tuo myös oikeudellisen vastuun.
- Tekijänoikeudet

5. Miksi mediassa on entistä enemmän viihdettä?

RATKAISU:

- Viihteellistymisen taustalla on median esiinmarssi ja kilpailu yleisöstä.
- Kaupallinen media saa tulonsa mainoksista.
- Kaupallinen media tuottaa sitä, mitä yleisöt haluavat katsoa, kuunnella tai lukea, sillä mainostajia on vaikea haalia merkittävälle, kriittisille, tietopohjaisille ohjelmille.
- Juorulehtijulkisuus yleistyy, mikä näkyy muun muassa julkisehdokkaiden määrässä vaaleissa.

